

Gerechtigheid en vrede geven grote vreugde

Marnix Niemeijer over Goot 500 en verder

Auteur: Freddy Gerkema, predikant van de NGK Amersfoort-Noord en redacteur van Opbouw.

Veertig jaar Tear leverde begin november een indringend tweedaags symposium op, onder de ontwapenende vlag 'Goot 500' – 500 keer anders rijk. Marnix Niemeijer, directeur van Tear, genoot van het evenement en praat geïnspireerd over wat christenen wereldwijd voor elkaar kunnen betekenen als het gaat om recht en gerechtigheid. 'God is te groot voor alleen het binnenkerkelijke en een geloof dat daarin opgesloten is geraakt.'

Wat het buitenland met je geloof kan doen! Dat is een zinnetje dat Marnix Niemeijer van binnenuit kent. In de jaren '90 van de vorige eeuw ging hij in Thailand voor ZOA werken en kerkte daarbij met zijn gezin bij een internationale kerk in Bangkok. 'Alleen al op de zondag ging er voor ons een nieuwe wereld open. Maar ook in mijn werk en door alle internationale contacten heb ik ontzettend veel geleerd. Ik had tot die tijd in een toch wel gesloten gereformeerd wereldje gezeten en van heel veel wat er wereldwijd kerkelijk gebeurde, had ik geen weet. Iets als de Lausanne Beweging, met zijn indrukwekkende conferenties van 1974 en daarna, zei me weinig. Dat ontdekte ik allemaal en dat gaf een geweldige klik. Ook inhoudelijk, als het gaat om de betekenis van het koninkrijk van God.'

Wat Niemeijer opviel, was dat in Thailand – heel anders dan in kerkelijk Nederland – doorgaans veel minder te merken was van een tegenstelling tussen 'evangelicals' en 'oecumenicals'. Hij ervoer dat als heel weldadig voor zijn geloof. 'Dat het in Nederland veel scherper lag, zie je terug in de oprichting van Tear. Dat was een orthodox alternatief voor wat er toen aan werelddiaconaat werd gedaan in de Samen op Weg-kerken. Net zoals de EO een alternatief was voor de NCRV. Dat soort tegenstellingen had je in Bangkok niet.'

Deze ervaringen kwamen Marnix Niemeijer goed van pas toen hij in 2003 directeur werd bij Tear Nederland. 'Een aardig voorbeeldje is dat we in 2005 bij het opzetten van wat later de Micha Cursus is gaan heten de wens hadden om zo breed mogelijk kerken te laten participeren. We zochten daarom contact met Kerk in Actie van de PKN. Dat was best een stap voor ons, en ik denk ook voor Kerk in Actie. Maar het is heel goed geweest en we hebben sindsdien over en weer veel voor elkaar betekend. Er is veel expertise bij Kerk in Actie en omgekeerd was voor hen ons elan en onze motivatie inspirerend. Op zulke momenten ervaar je dat polarisatie zo vaak armoede meebrengt, terwijl je in de contacten – zeker ook de mondiale – zo veel goeds ontvangt.'

Iets van die rijkdom wilde Niemeijer ook op Goot 500 laten zien. 'Daarom wilden we CB Samuel er ook graag bij hebben en Joel Edwards en Zac Niringiye – om er een paar te noemen.'

Riool

Joel Edwards, directeur van Micha Internationaal, beklemtoonde als eerste spreker op Goot 500 direct de thematiek van die dag – 'Gods passie is gerechtigheid' – en zette dat (met anderen) in het grote kader van het koninkrijk van God.

Niemeijer: 'Ik vond het geweldig dat er zoveel jongeren bij waren. Want het is goed om je af te vragen waartoe we jongeren in de kerk opleiden, bijvoorbeeld in de catechese. Is dat om uiteindelijk belijdenis te doen, om ze deel te laten uitmaken van de kerk? Allemaal goed, maar ten diepste gaat het toch om Jezus leren kennen en Hem volgen? En dan komt het koninkrijk van God in beeld en de gerechtigheid die daarbij hoort. Het mooie vind ik dat je als christen dan heel vrij in de wereld komt te staan. Ik heb PKN-predikant Leo Smelt

weleens horen zeggen dat als er ergens een riool wordt aangelegd – zo'n buis waardoor de shit wordt afgevoerd – dat dat een blijk is van Gods algemene genade. Dat je daar dus iets van zijn koninkrijk zichtbaar ziet worden. Dat is niet vreemd als je denkt aan alle ziekten die je met de aanleg van zo'n riool voorkomt. God is te groot voor alleen het binnenkerkelijke en een geloof dat daarin opgesloten is geraakt. Dat proefde ik ook op de conferentie.'

Ruim zeshonderd mensen waren erbij op die zaterdag. De vraag is dan natuurlijk of er iets van een vervolg is. Bij Tear hadden ze in de voorbereiding een soort drietrapsraket in gedachten, vertelt Niemeijer. 'Eerst het Goot 500-magazine, toegevoegd als omkeernummer aan *De Nieuwe Koers*. Daarna de conferentie zelf (voor twitteraars: we stonden die middag zelfs in de Twitter top tien!) en als derde de inhoud van vooral de zaterdag breed in gesprek brengen. Alle lezingen staan nu op de site. We willen er nog gespreksvragen aan toevoegen, zodat kringen er gebruik van kunnen maken.'

'Als je vooruitkijkt, kun je weer denken aan zo'n soort conferentie, misschien zelfs nog groter,' vervolgt Marnix. 'Maar het is ook niet gek om het kleiner en meer lokaal te houden. Wat we in ieder geval gemerkt hebben, is dat mensen het thema gerechtigheid belangrijk vinden. Niet alleen om erover te praten, maar ook om het te doen! De vraag is hoe je vervolgens anderen kunt verleiden tot dat diaconale. Want diaconaat is een belangrijke liefdestaal van God!'

'Iemand als Inger van Nes, één de sprekers van Goot 500, liet zich een klein jaar geleden op een zaterdagochtend uitnodigen, zag de nood van vluchtelingen en kon haar ogen er niet meer voor sluiten (zie haar bijdrage op pag. 132-133). Ze participeerde vervolgens in de Vluchtkerk. Dat is een prachtig voorbeeld van hoe het kan gaan. We hoorden dat na 2 november ook terug van mensen, die heel concreet stappen hebben gezet door wat ze gehoord hadden. Op eenzelfde manier maakte Roel Kuiper met zijn verhaal en zijn beslissing om van Barneveld naar Amsterdam-Noord te verhuizen veel indruk op de mensen.'

Blessing

Binnen Nederland gebeuren er dus bijzondere dingen, maar een unieke kant aan Goot 500 was zeker ook de buitenlandse inbreng. Marnix Niemeijer ervaart op zulke momenten heel sterk dat hij een wereldburger is. 'Onze generatie heeft dat besef denk ik voor het eerst in de wereldgeschiedenis,' meent hij.

In dat perspectief stimuleert Niemeijer de laatste jaren vanuit Tear sterk de contacten tussen kerken in Nederland en kerken in Afrika en Azië. Hij gelooft dat we over en weer veel kunnen ontvangen. 'Ik zeg weleens: als je wilt leren als kerk, ga dan naar Afrika. Misschien nog wel eerder dan naar Amerika. Ik hoop echt dat de verbinding tussen kerken wereldwijd groeit. Als we op die manier "learning and blessing communities" kunnen zijn, wat zou dat de wereld goed doen! Daar, maar hier niet minder.'

Goot 500

Het was natuurlijk met een knipoog naar Quote 500, maar de titel van het tweedaags symposium van Tear zal ongetwijfeld mensen verleiden om naar Ede te komen. Vrijdag 1 november waren er ruim tweehonderd deelnemers, die genoten van workshops en een relaxte avond met zang en ontmoeting. Een dag later volgde een boeiende aaneenschakeling van korte, pittige toespraken door Nederlanders, Afrikanen en Aziaten, met soms een lied. Je trof er mensen van het eerste uur, maar ook veel jongeren. In totaal waren er meer dan zeshonderd mensen. Een rode draad was het thema gerechtigheid en het grote kader het koninkrijk van God.

De toespraken van Goot 500 zijn te vinden op goot500.nl/event/talks/.